

Kálmán Imre - Julius Brammer - Alfred Grünwald

MARICA GRÓFNŐ

Nagyoperett

Szereplők:

STUBENDÉK KATALIN
GÓTZ ATTILA / KÖLES FERENC
JÓZSA RICHÁRD
MILLER ZOLTÁN / GÓTZ ATTILA
KULCSÁR VIKTÓRIA
BUKSZÁR MÁRTA
SZÉLL HORVÁTH LAJOS
GYÖRFI ANNA
STENCZER BÉLA
SÁRKÓZI EDINA
KÁLLAI GERGŐ
RUBIND PÉTER

valamint a Pécsi Nemzeti Színház
Énekára és a Pécsi Balett táncművészei.
Közreműködik a Pécsi Szimfonietta.

Magyar szöveg: HARSÁNYI ZSÓLT

Diszlettervező: RÓZSA ISTVÁN

Jelmélettervező: HORVÁTH KATA

Koreográfus: KISFAL ANITA

Karmester:
OBERFRANK PÉTER / BÓKAI ZOLTÁN

Rendező:
Méhész László

pécsi
nemzeti
színház

Bemutató:
2015. október 9.
Nagyszínház

ELŐSZÓ

Szeretem az operettet. Tisztelem és becsülöm szerzőit, művelőit, s mindazokat, akik folyamatosan fáradoznak életben tartásán és megújításán. E szeretet jegyében vállalkoztam a műfaj magyarországi történetének áttekintésére, és bízom abban, hogy e kis összefoglalással sikerül újabb híveket szerezni a rajongók már eleve népes táborának.

A magyar operettet ma hungarikumként tartjuk számon. Ám jószerével csak néhány ismertebb szerző népszerű, s a rendszeresen színpadra kerülő művek száma alig éri el a húszat. Megszületésének körülményeiről legfeljebb csak a kutatók tudnak, a műfaj egésze szakmai körökben – valljuk be – ma is alulértékelt. Munkámat ezért az operettet szeretőknak és alaposabban megismerni szándékozóknak ajánlom.

Őszintén meglepődtem, amikor megtalált a Kiadó e könyv megírására szóló megtisztelő felkérése, ugyanis nem vagyok sem zeneesztéta, sem zenetörténész. Immár negyvenhatodik éve – pályám kezdete óta mindvégig ugyanott, a Szent János Kórházban – orvosként keresem kenyerem. Igaz ugyan, hogy ifjúkoromban kacérkodtam a zenei pályával, játszottam hangszeren, tanultam zeneelméletet, de képzettségem legfeljebb középszintűnek véleményezhető. Egyszerűbb lett volna hát kitérni a feladat elől. A Kiadó e sorozatban már megjelent kiadványait, a magyar művelődési kincs egy-egy szegletét olvasmányosan közreadó munkákat látván mégis felvillanyozódtam. Megjelent már saját operettkalauzom (*Operett. Szubjektív kalauz egy varázslatos világban I-II.*), az a könyv azonban elsősorban az egyes operet-

Szemben Kálmán
Imre: Marica
grófnő Pécsi
Nemzeti Színházi
előadásának
plakátja, 2015

Rátonyi Róbert

teket mutatta be. Most alkalom nyílt, hogy átfogó képet adjak a műfajról.

Jelentek meg persze eddig is a témakört feldolgozó munkák. Rátonyi Róbert lebilincselően érdekes *Operett* című könyve, a kitűnő operaházi karmester, Németh Amadé magyar operetteket számba vevő, a műfaj történetét is felvázoló munkája (*A magyar operett története*), Batta Andrásnak a magyar operett legkiemelkedőbb korszakáról írt hézagpótló könyve (*Álom, álom, édes álom*). Napjainkban azonban valamennyi legfeljebb antikváriumokban lelhető fel, s nem is ölelik fel a magyar operettjátszás egészét. Rátonyi a műfajt belülről is alaposan ismerők biztonsgával avat be a kulisszatitkokba, de inkább az operettjátszás történetéről, és nem a magyar operett históriájáról ír. Batta professzor könyve elsősorban a szakmának, legalábbis az alaposabban felkészülteknek szól, Németh Amadé az események időrendjére koncentrál, és egy-egy kevésbé ismert mű tartalmi leírására helyezi a hangsúlyt. Könyvemben mégis vezérfonalként szolgáltak, köszönet érte.

Nagy számban jelentek és jelennek meg szakmai tanulmányok is – magam is sok információt szereztem Bozó Péter és Heltai Gyöngyi munkáiból –, de azok nem a színházba járó közönséget célozzák meg. Elemzéseik és gondolataik azonban igen hasznosnak bizonyultak a helyenként ellentmondó adatok közötti eligazodásban. Ezúttal inkább az összefüggések feltárására törekedtem, s arra, hogy a magyar operettet a műfaj egészének tükrében láttassam. A zenés színpadi művekhez persze szorosán hozzátartoznak a színházak, amelyekben színre kerülhettek, s a művészek, akik sikerre vitték a darabokat. Munkámban ezért a legfontosabb játszóhelyekre és a legnagyobb népszerűségre szert tett színész-énekes sztárookra is kitértem.

Fent: Faragó András, Kállay Bori, Fischl Mónika, Vadász Dániel, Frankó Tünde, Dolhai Attila, Bordás Barbara, Boncsér Gergely, Dancs Annamari – „Ringó vállú csengeri violám”, Marica grófnő

Lent: Dancs Annamari, Kerényi Miklós Máté, Kékkovács Mara, Gömöri András Máté, Szendy Szilvi, Peller Károly – „Ahol az ember felmászik a fára”, Viktória

Honthy Hanna (1893–1978)

Hügel Hajnalka, Hajnal Hajnalka, Honthy Hanna. E három név egyazon színésznőt, a magyar operett nagyszonyát takarja.

Munkáscsaládban született Budapesten. Édesapja, Hügel János – családját hamarosan elhagyó – nyomdász, édesanyja varrónő volt. A szép arcú, karcsú, magas leánykát anyja és nagyanyja nevelte. A kislány hamar megtanulta: neki magának kell az életét irányítania, s ahhoz, hogy előrejusson, pénz szükséges. Így azután előbb balettkarrierrel próbálkozott: tízévesen fölvettek az Operaház balettiskolájába, ahol az olasz származású balettmester, Guerra Miklós tanítványa lett. Esténként szorgalmasan stálistált, hamar kiderült azonban, hogy alkata nem elég erős az áhított szólótáncosi pályához. Tizennégy évesen anyja és nagyanyja tiltakozása ellenére elfogadta egy gazdag mecénás támogatását, akinek segítségével magánúton színi tanulmányokat kezdett. 1909–1912-ben Rákosi Szidi iskolájában tanult, itt szerzett diplomát.

Színpadra először Jarnó (Cohner) György *Die Marine-Gustl*, magyar címén *Tengerész Kató* című operettjében lépett a Népoperában, 1912-ben. Ekkor már Hajnal Hajnalka néven szerepelt a színlapon. Maga az operett nem aratott sikert, az új primadonnát azonban kedvezően fogadták a kritikák: „Hajnal Hajnalka a Rákosi iskolának végzett növendéke Teréz szerepében lép föl. Akik a fiatal primadonna vizsgaelőadási szerepléseit ismerik, érdekes jövőt jósolnak számára.” – írta a *Színházi Hét* a premierről szóló beszámolójában. Első darabjának

Honthy Hanna
az 1930-as
években

bukása nem szegte kedvét, folytatta képzését. 1913–15 között Bárdi Ödönnél tanult, majd a német származású világhírű tenoristától, a Budapesten letelepedett Anthes Györgytől vett énekórákat. Bárdi tanácsára a Vígszínházban, a Faludi testvéreknél jelentkezett. Ők Bécsbe, a Theater an der Wienbe küldték, hogy ismerkedjen az ott nagy sikerrel futó *Három a kislánnyal*, mert annak itthoni bemutatását tervezték. Ám hiába ült szinte minden nap a színházban, tanulta meg az összes női szerepet, hazaérve nem